

**MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTLARIDA BOLALARNI G'OYAVIY-
ESTETIK VA AXLOQIY TARBİYALASHNING INNOVATSION METODLARI**

Andijon davlat pedagogika instituti
mustaqil tadqiqotchisi
Iminov Odilbek Nabidjanovich

Doi: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15230951>

Annatotsiya. Maktabgacha ta'limda bolalarning g'oyaviy-estetik va axloqiy tarbiyasi muhim ahamiyatga ega ekanligi ifodalangan. Shuningdek, innovatsion metodlar bu jarayonda yangi yondashuvlar, texnologiyalar va o'qitish uslublarining integratsiyasini ta'minlashi, g'oyaviy-estetik tarbiyada, asosan, san'at, musiqa, adabiyot va tabiat bilan tanishish orqali bolalarda go'zallikni tushunish va qadrlash hissi rivojlantirilishi yoritib berilgan.

Kalit so'zlar: g'oyaviy-estetik tarbiya, axloqiy tarbiya, estetik tarbiya, badiiy faoliyat, innovatsion metodlar.

Maktabgacha ta'lim bolalar shaxsiyatining ilk shakllanish bosqichi bo'lib, ularning g'oyaviy, estetik va axloqiy tarbiyasiga katta e'tibor qaratilmoqda. Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida bolalarga beriladigan tarbiya, nafaqat ularning intellektual rivojlanishiga, balki ijtimoiy va axloqiy mas'uliyatlarini, estetik sezgirliklarini shakllantirishga ham xizmat qiladi. Ushbu tezisda maktabgacha ta'limda bolalarni g'oyaviy-estetik va axloqiy tarbiyalashning innovatsion metodlari va usullari kengroq yoritiladi.

G'oyaviy-estetik tarbiya – bu bolalar shaxsiyatini shakllantirishda muhim ahamiyatga ega bo'lib, uning maqsadi bolaning dunyoqarashini, estetik fazilatlarini, go'zallikni sezish va qadrlash qobiliyatini rivojlantirishdir. Maktabgacha ta'limda bolalar san'at, musiqa, badiiy faoliyat, ranglar va shakllarni tushunish orqali estetik sezgirlikni rivojlantiradilar. Bolalar uchun g'oyaviy tarbiya esa milliy va universal qadriyatlarni anglash, adolat, to'g'rilik va hayotga nisbatan ijobiy munosabatni shakllantirishni o'z ichiga oladi. Estetik tarbiya, ayniqsa, tasviriy san'at, musiqa va raqs orqali bolalar ongida go'zallik va estetik qiyofalarni o'rganish imkonini yaratadi.

Maktabgacha ta'limda axloqiy tarbiya bolalarning odob-axloqini, jamiyatdagi to'g'ri va noto'g'ri xatti-harakatlarni farqlashni o'rgatadi. Bu jarayonda bolalar o'zaro munosabatlarda samimiyat, hurmat, rahm-shafqat va adolat kabi axloqiy qadriyatlarni o'zlashtiradilar. Axloqiy tarbiya nafaqat individual sifatlarni, balki bolaning jamiyatga nisbatan mas'uliyatini ham rivojlantiradi. Axloqiy qadriyatlar bolalarda mehr-muhabbat, do'stlik, yordam berish, qoidalarga rioya qilish va boshqalarni hurmat qilish kabi oddiy, lekin juda muhim fazilatlarini shakllantiradi.

Maktabgacha ta'limda bolalarni g'oyaviy-estetik va axloqiy tarbiyalashda innovatsion metodlar muhim o'rin tutadi. Bunday metodlar bolalarni faollikka undash, ularni ijodkorlikka jalb qilish va axloqiy qadriyatlarni o'rganishga qiziqtirishga xizmat qiladi.

• **Interaktiv usullar:** Interaktiv o'qitish metodlari bolalarni o'qish jarayoniga faol jalb qilishga yordam beradi. Masalan, ertaklar orqali axloqiy qadriyatlarni o'rganish, san'at asarlari bilan tanishtirish va ular orqali muhokama qilish, rangli kartochnalar va shakllar yordamida estetik sezyarlarni rivojlantirish mumkin. Bolalar bunday metodlar yordamida o'zlarining fikrlarini erkin ifodalashga, ijodkorlikni rivojlantirishga o'rganadilar.

• **San'at va badiiy faoliyat:** Maktabgacha ta'limda san'at va badiiy faoliyat, jumladan, tasviriy san'at, musiqa, drama va teatr, bolalarga estetik tarbiya berishda samarali vositadir. Bolalarga ranglar, shakllar, musiqa va harakatlar orqali estetik go'zallikni anglashga yordam beradi. Tasviriy san'at va musiqa mashg'ulotlari bolalarning ijodkorligini rivojlantiradi, ular go'zallikni tushunishga, yaratishga va qadrlashga o'rganadilar.

• **Raqs va harakatlar:** Raqs va harakatlar orqali bolalar o'zlarining estetik sezgirliklarini va ritmni his qilish qobiliyatlarini rivojlantiradilar. Bu jarayonda bolalar musiqa va harakatlarni birlashtirish orqali estetik qadr-qimmatlarni o'rganadilar.

• **Axloqiy hikoyalar va ertaklar:** Axloqiy hikoyalar va ertaklar orqali bolalarni jamiyatdagi axloqiy qadriyatlar bilan tanishtirish mumkin. Bunday hikoyalar va ertaklar bolalarga axloqiy masalalarni tushunishga yordam beradi, ularni haqiqiy va yolg'on, adolat va nohaqlik, rahm-shafqat va qattqlik kabi tushunchalar bilan tanishtiradi.

• **Boshqalar bilan ishlash va ijtimoiy ko'nikmalar:** Bolalar o'rtasida o'zaro hamkorlikni rivojlantirish, jamoaviy o'yinlar, guruhli ishlar orqali do'stlik, yordam berish, o'zaro hurmatni rivojlantirish mumkin. Bu usullar bolalarda empatiya va mas'uliyatni o'rgatadi.

Maktabgacha ta'limda innovatsion metodlar bolalar shaxsiyatining har tomonlama rivojlanishiga xizmat qiladi. Bu metodlar bolalarga nafaqat bilim, balki jamiyatga to'g'ri munosabatda bo'lish, ijtimoiy va axloqiy mas'uliyatni his qilish, estetik qadr-qimmatlarni qadrlashni o'rgatadi. Shuningdek, innovatsion metodlar yordamida bolalar kreativ fikrlash, muammoni hal qilish va ijodkorlikni rivojlantiradilar.

Bolalar bu usullar yordamida ko'nikmalarni rivojlantirishga qodir bo'ladilar, shu bilan birga, ular jamiyatda yaxshi odam bo'lishni, axloqiy va estetik qadriyatlarni hurmat qilishni o'rganadilar.

Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida bolalarni g'oyaviy-estetik va axloqiy tarbiyalashning innovatsion metodlari nafaqat ularning intellektual rivojlanishiga, balki ijtimoiy va ma'naviy fazilatlarining shakllanishiga ham katta ta'sir ko'rsatadi. Bu metodlar bolalarni dunyoqarashi keng, estetik go'zallikka qiziqqan va axloqiy mas'uliyatni anglagan shaxslar sifatida tarbiyalaydi. Innovatsion yondashuvlar orqali maktabgacha ta'lim tashkilotlarida bolalarni nafaqat bilimli, balki ijtimoiy, axloqiy va estetik jihatdan yetuk shaxslar qilib tarbiyalash mumkin.

Adabiyotlar:

5. Xudoyberdiyev, S. (2020). "Maktabgacha ta'limda g'oyaviy-estetik tarbiya".
6. Abdullaeva, G. (2021). "Axloqiy tarbiya va uning ahamiyati".
7. Shamsutdinova, D. (2019). "Maktabgacha ta'limda axloqiy va estetik tarbiya metodlari".
8. Qodirova, N. R. MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTLARI FAOLIYATINI RAQAMLASHTIRISH //Science and innovation. – 2022. – T. 1. – C. 109-111.